

Kunnanhallitus 29.5.2017 § 69 Liite

Kunnanvaltuusto 30.5.2017 § 21 Liite

Posion kunnan kotouttamisohjelma 2017-2020

POSION KUNNAN KOTOUTTAMISOHJELMA

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	4
1.1	Yleiskuvaus maahanmuuttajien tilanteesta	4
1.2	Tilanne Posiolla	4
2	KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNTÖ	5
2.1	Laki kotoutumisen edistämisestä eli kotoutumislaki	5
2.2	Valtion kotouttamisohjelma	5
2.3	Kunnan tehtävät kotoutumislain mukaan	6
3	MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET ELI KOTOUTUMISEN ALKUVAIHEEN PALVELUT	7
3.1	Perustietoa Suomesta	7
3.2	Ohjaus ja neuvonta	7
3.3	Alkukartoitus	7
3.4	Kotoutumissuunnitelma	8
3.5	Kielipalvelut	9
4	LASTEN JA NUORTEN PALVELUT	9
4.1	Varhaiskasvatus	10
4.2	Esiopetus	11
4.3	Perusopetus	11
4.4	Valmistava opetus	12
4.4.1	S2-opetus	12
4.5	Lukiokoulutus	13
4.6	Oman äidinkielen ja uskonnon opetus	13
4.7	KANSALAI SOPISTO	14
4.8	NUORISO-, VAPAA-AIKA- JA LIIKUNTAPALVELUT	15
4.9	Etsivä nuorisotyö	15
4.10	KIRJASTO JA KULTTUURIPALVELUT	15
4.10.1	Kulttuuripalvelut	15
5	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	16
5.1	Sosiaalipalvelut	16
5.2	Terveyspalvelut	17
6	AIKUISTEN PALVELUT	17

6.1	Maahanmuuttajien työllistyminen.....	17
6.2	Työvoimapalvelut ja kotoutumiskoulutus	18
6.3	Vanhusten palvelut	18
7	KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA.....	20
7.1	Asuminen.....	20
7.2	Kolmannen sektorin toimijoita Posiolla	20
7.3	Seurakunnat.....	21
8	VIRANOMAISYHTEISTYÖ.....	22
8.1	Maistraatti	22
8.2	Poliisi	22
8.3	Kansaneläkelaitos, KELA.....	23
8.4	Työ- ja elinkeinotoimisto, TE-toimisto	23
9	KIINTIÖPAKOLAISTEN VASTAANOTTO.....	25
9.1	Kustannusten korvaaminen	25
9.2	Toimenpiteet pakolaisten saavuttua	27
9.3.	Käsitteitä	30

1 JOHDANTO

1.1 YLEISKUVAUS MAAHANMUUTTAJIEN TILANTEESTA

Maahanmuutto Suomeen on jatkuvasti lisääntynyt ja moninaistunut. Viime vuonna (2016) tilanne oli turvapaikanhakijoiden osalta poikkeuksellisen suuri, mutta ilman sitäkin maahanmuutto on kaksinkertaistunut 2000-luvulla.

Maahanmuuton syyt ovat monipuolistuneet verrattuna 90-lukuun, jolloin maahanmuutto perustui pääasiassa humanitaarisiin syihin. Maahanmuuttajien pääasialliset muuttosyyt ovatkin nyt perhe-side, työ tai opiskelu.

Tällä hetkellä maailmassa on meneillään suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. YK:n pakolaisjärjestön mukaan kymmenet miljoonat ihmiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan sota, vainoja ja konflikteja. Viime vuosien suuret konfliktit luovat uudenlaista muuttopainetta Eurooppaan, mikä heijastuu myös Suomeen ja ennuste onkin, että vuonna 2030 Suomessa on 0,5 Milj. ulkomaan kansalaista kun heitä tällä hetkellä on n.220 000.

1.2 TILANNE POSIOLLA

Posion kunta sijaitsee Itä-Lapissa ja kuuluu Itä-Lapin seutukuntaan. Rajanaapureita ovat Kuusamo n.60 km, Taivalkoski 80km, Kemijärvi 110km ja Rovaniemi 133km. Asukkaita Posiolla on 3477 (31.12.2016).

Lapin Ely-keskus esitti 9.5.2016 esitti 14 Lapin kunnalle neuvottelujen käynnistämistä kiintiöpakolaisten vastaanottamiseksi. Posion kunnan osalta neuvottelu käytiin 17.8.2016 pidetyn valtuustoseminaarin yhteydessä. Neuvotteluissa Ely-keskus esitti Posion kunnalle sopimusta kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta siten, että Posiolle tulisi 20 kiintiöpakolaista vuonna 2017. Neuvottelun pohjalta Posion kunnanvaltuusto päätti 22.12.2016 § 31, että Posion kunta ottaa vastaan perheellisiä, samalta kielialueelta tulevia kiintiöpakolaisia yhteensä 20 vuoden 2017 aikana.

2 KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNTÖ

2.1 LAKI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ ELI KOTOUTUMISLAKI

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 (jäljempänä kotoutumislaki) astui voimaan 1.9.2011. Laki korvasi aikaisemmin voimassa olleen lain maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999. Kotoutumislain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista sekä maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lain tarkoituksena on lisäksi edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa-oleva oleskelulupa. Käytännössä kaikki maahanmuuttajat ovat lain soveltamisalan piirissä, mutta kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä sekä palvelua tarjotaan vain maahanmuuttajalle, joka täyttää toimenpiteen ja palvelun saamisen edellytykset siten kuin laissa tarkemmin säädetään. Näin ollen kotoutumislainsäädännössä tarkoitettujen toimenpiteiden ei tarvitse koskea kaikkia maahanmuuttajia.

2.2 VALTION KOTOUTTAMISOHJELMA

Valtion kotouttamisohjelma perustuu lakiin kotoutumisen edistämisestä (1386/2010; kotoutumislaki), jonka 34 §:n mukaisesti valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto teki ensimmäisen periaatepäätöksen valtion kotouttamisohjelmasta (VALKO I) 7.6.2012. Tässä ohjelmassa kuvattiin kotoutumisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämispolitiikan poikkihallinnollinen kokonaisuus. Erityistarkasteluun nostettiin valtiontalouden kehyskauden 2012–2015 kohdennukset.

Valtion kotouttamisohjelmassa vuosille 2016–2019 (VALKO II) otetaan huomioon pääministeri Sipilän strategisen hallitusohjelman kirjaukset, hallituksen turvapaikanhakijoiden kasvun seurauksena 11.9.2015 antamat linjaukset maahanmuuttopoliittisiksi toimenpiteiksi, hallituksen 8.12.2015 julkaisema turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma sekä maahanmuuton ministerityöryhmän linjaukset. VALKO I:n toimeenpanon ja vaikutusten seurantatiedot ovat olleet käytettävissä toimenpiteistä päätettäessä. Ohjelma sisältää hallituskauden kotouttamisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden suunnitelmassa 2017–2020 määritellyt kotoutumisen edistämisen resurssit, EU-rahoitus mukaan lukien. Ohjelman toimenpiteitä toteutetaan valtion talousarvion, valtiontalouden menokehysten ja kuntatalouden menorajoitteen puitteissa.

Valtion kotouttamisohjelma ohjaa ja tehostaa kotoutumislain toimeenpanoa. Ohjelmassa asetetuilla tavoitteilla luodaan edellytyksiä maahanmuuttajien ja muun yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutumiselle sekä luodaan edellytyksiä sille, että maahanmuuttajien osaaminen siirtyy hyödyttämään yhteiskuntaa.

Valtion kotouttamisohjelman neljä pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan perustuvaa tavoitealuetta ovat:

1. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä;
2. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti;
3. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa;
4. Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita.

Onnistunut kotoutuminen osaksi suomalaista yhteiskuntaa lähtee aina yksilöstä itsestään ja vaatii osallistujalta aktiivisuutta ja vastuullisuutta. Yhteiskunnan antama tuki voi palvella tätä yksilölähtöistä oppimisprosessia, kun järjestelmän kannustavuudesta, reiluudesta ja toimivuudesta huolehditaan. Hyvin onnistunut kotoutuminen ja työllistyminen voivat olla mahdollisuuksia vastata Suomen huoltosuhteen haasteeseen ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmiin. Hallitus on tietoinen, että kotoutumispolitiikka ei ole aiemmin kaikissa tapauksissa tuottanut toivottuja tuloksia. Kotoutumisjärjestelmiä ja -politiikkaa uudistetaan kokonaisvaltaisesti rakentamatta yhdenvertaisuutta loukkaavia etuoikeuttavia mekanismeja.

Suomen heikko taloustilanne ja julkisen talouden tasapainottaminen asettavat kotoutumista edistävälle toimille tiukat taloudelliset reunaehdot. Uusien toimenpiteiden taloudellinen liikkumavara on vähäinen. Hallituksen linja on, että poikkihallinnollista yhteistyötä vahvistetaan ja maahanmuuttajille suunnattuja palveluita uudistetaan tehokkaammiksi ja vaikuttavammiksi. Kaikissa toimenpiteissä hyödynnetään digitaalisten palvelujen mahdollisuudet. Kielen oppiminen, Suomen kulttuurin ja tapojen kunnioittaminen sekä mahdollisimman nopea työhön käsiksi pääseminen ovat avainasemassa.

2.3 KUNNAN TEHTÄVÄT KOTOUTUMISLAIN MUKAAN

Kotouttamislain 30 §:n mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnan on myös huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa.

Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja on kotouttamislain mukaan mahdollista järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kotouttamislain 31 §:n mukaan kunnan on myös osana monialaista yhteistyötä yhdessä paikallisviranomaisten kanssa edistettävä kotouttamista. Tähän yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

Lain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on lisäksi laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain [\(365/1995\) 65 §:n](#) mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

3 MAAHANMUUTTAJIEN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET ELI KOTOUTUMISEN ALKUVAIHEEN PALVELUT

3.1 PERUSTIETOA SUOMESTA

Kotouttamista edistävän lain (1386/2010) 7 §:n mukaan maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja muista kotouttamista edistävästä toimenpiteistä.

Perustietoaaineisto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä. Perustietoa Suomesta -opas on kotouttamislain mukainen tietopaketti. Se löytyy Työ- ja elinkeinoministeriön Internet-sivuilta 12 eri kielellä ja on lisäksi tilattavissa painettuna neljällä eri kielellä. <http://tem.fi/perustietoa-suomesta>

Maahanmuuttoviraston yhdessä Funzin kanssa julkaisemaan tasa-arvoa, seksuaaliterveyttä ja seksuaalioikeuksia käsittelevään kurssiin voi tutustua internetissä, <https://funzi.mobi>.

Tietoa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista löytyy usealla eri kielellä myös Helsingin kaupungin ylläpitämästä infopankki-internetsivustolta, <http://www.infopankki.fi/fi/muutto-suomeen>.

3.2 OHJAUS JA NEUVONTA

Kotouttamista edistävän lain mukaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Kotouttamista edistävän lain mukaista neuvontavelvollisuutta vahvistaa hallintolain (434/2003) 8 §:n mukainen viranomaisen yleinen maksuton neuvontavelvollisuus. Ohjauksella ja neuvonnalla tulee tarvittaessa tarkentaa ja yksilöidä tietoa maahanmuuttajan mahdollisuudesta osallistua alkukartoitukseen. Posion kunnassa ei ole erityisesti maahanmuuttajille suunnattuja neuvontapalveluita.

3.3 ALKUKARTOITUS

Kotoutumista edistävän lain mukaan maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen, jossa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä mui-

den kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoitukseen perustuen arvioidaan tarve maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan.

Kotoutumista edistävän lain 10 §:n mukaan Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, jos maahanmuuttaja on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi TE-toimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (916/2012, jäljempänä työvoimapalvelulaki) säädettyllä tavalla.

Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on sosiaalitoimen asiakas ja saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997, jäljempänä toimeentulolaki) mukaista toimeentulotukea.

Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.

Parhaimmillaan alkukartoitus on vuorovaikutteinen tapahtuma, jonka avulla maahanmuuttaja saa tarvitsemansa tiedot esim. koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista heti Suomeen muuton alkuvaiheessa. Sen yhteydessä arvioidaan maahanmuuttajan tuen ja palvelujen tarve ja selvitetään työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia: 1) luku- ja kirjoitustaito, 2) suomen kielen taito, 3) opiskelutaidot ja -valmiudet, 4) aikaisempi koulutus ja työkokemus, 5) erityistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet, 6) omat työllistymis- ja koulutustoiheet, 7) elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet.

Alkukartoitus laaditaan kotouttamista edistävän lain mukaisesti kahden kuukauden kuluessa asiakaskassuhteen alkamisesta tai siihen liittyvästä pyynnöstä. Alkukartoitukseen sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkentavia toimenpiteitä esimerkiksi erityisen tuen tarpeiden kartoittaminen. Kunnan sosiaalitoimessa alkuhaastattelusta vastaa maahanmuuttotyöhön perehdytyksen saava sosiaalityöntekijä, jonka tehtäväkuvaan sisällytetään maahanmuuttososiaalityö. Sosiaalityöntekijä tekee yhteistyötä maahanmuuttajakoordinaattorin ym. moniammatillisen verkoston kanssa. Aika sosiaalityöntekijälle varataan ajanvarauksella Posion perusturvatoimistoon. Sosiaalityöntekijöiden puhelinaika on ma-pe klo 10-11. Muuna aikana ajanvaraus toimistosihteerien kautta.

3.4 KOTOUTUMISSUUNNITELMA

Kotoutumissuunnitelma perustuu maahanmuuttajan henkilökohtaiseen alkukartoitukseen ja henkilökohtaisiin tarpeisiin ja toiveisiin. Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma, johon hänellä on oikeus, jos hän on työvoimapalvelulaissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulolain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. (Kotoutumisen edistämislaki §:t 11-18.)

Kotoutumissuunnitelma tehdään 1 - 3 vuoden ajaksi ja se on laadittava *kahden viikon sisällä* alkukartoituksesta. Muuten ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä. Kotoutumissuunnitelma on henkilökohtainen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea asiakkaan yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä osallistumista tasavertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Se sisältää ainakin suomen tai ruotsin kielen opiskelua ja yhteiskuntaan perehdyttävää opetusta, tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetuksen täydentävää opetusta, kotoutumiskoulutusta tai muita kotoutumista yksilöllisesti edistäviä toimenpiteitä.

Kiintiöpakolaisena kuntaan saapuvalle tai oleskeluluvan saaneelle turvapaikanhakijalle laaditaan kotoutumissuunnitelma, samoin työttömille työnhakijoille, toimeentulotukea saaville, ilman huoltajaa tuleville alaikäisille ja oleskeluluvan saaneille henkilöille. Suunnitelma laaditaan joko kunnassa tai TE-toimistossa. Kotoutumissuunnitelma tehdään yhteistyössä kunnan ja TE-toimiston kanssa, silloin kun kyseessä on yhteinen asiakas. Kotoutumissuunnitelman toimenpiteet voivat olla tehos-
tettuja esimerkiksi heikentyneen toimintakyvyn, iän tai lukutaidottomuuden vuoksi.

Maahanmuuttajan voidaan katsoa kotoutuneen hänen osatessaan jompaakumpaa kotimaista kieltä, osatessa hoitaa asioita itsenäisesti ja osallistuessa aktiivisesti yhteiskuntaan (omat verkostot, työ ja opinnot). Selkeänä rajana on Suomen kansalaisuuden saaminen, koska se edellyttää mm. keskitason kielitutkinnon suorittamisen suomen kielessä. Normaalina kotoutumisaikana pidetään yleensä kolmea vuotta tai joissain tapauksissa viittä vuotta.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Jokaiselle palvelua hakevalle maahanmuuttajalle on määräajassa laadittu kotoutumissuunnitelma	Kotoutumissuunnitelman laatiminen	TE-toimisto, Posion kunta, sosiaalityö
Erityisen tuen tarpeessa olevilla maahanmuuttajilla on oma sosiaalityöntekijä	Sosiaalityöntekijän nimeäminen	Posion perhesosiaalityö ja aikuissosiaalityö

Kotoutumista edistävän lain 19 §:n mukaan maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Oikeus työttömyysetuuteen määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti ja oikeus toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetun lain mukaisesti.

3.5 KIELIPALVELUT

Kotouttamista edistävän lain 5 §:ssä ja hallintolain (434/2003) 26 §:ssä säädetään viranomaisen velvollisuudesta huolehtia ja järjestää tulkitseminen tai kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Tällöin asianomainen ei osaa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä, tai asianomainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan kääntää tai tulkita sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Viranomaisen velvollisuus tulkitsemisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, jolla ei ole vaikutusta asian käsittelyyn.

Kunnalle korvataan käytetyt tulkitsemispalvelut, kun ne liittyvät kotouttamista edistävän lain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaiselle henkilölle järjestettyihin tulkitsemispalveluihin (Kotoutumisen edistämislaki § 48).

4 LASTEN JA NUORTEN PALVELUT

Lasten ja nuorten palveluihin kuuluvat varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus sekä nuorisovapaa-aika- ja liikuntatoimen palvelut

Palvelut kohdentuvat kuntalaisiin, jotka ovat iältään alle 19-vuotiaita. Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on ongelmien ennaltaehkäisy, erityistarpeiden ja ongelmien tunnistaminen sekä varhainen puuttuminen. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten toimivien tahojen kanssa. On huomattava, että suomalainen yhteiskunta on monitulkintaisempi kuin aikaisemmin. Nimeltään, ulkonäöltään tai pukeutumiseltaan ns. tavallisesta suomalaisesta eroava lapsi tai nuori ei välttämättä ole maahanmuuttaja tai ulkomaalainen. Lapsi voi olla syntynyt Suomessa, hänellä voi olla kaksikulttuuriset, maahanmuuttajataustaiset tai adoptiovanhemmat, jne. Jokainen lapsi ja nuori tulisi kohdata yksilönä eikä olettaa, että monikulttuurinen tai -kielinen tausta automaattisesti merkitsee hänen ohjaamistaan erityiseen maahanmuuttajaryhmään. Kiusaamiseen tulee puuttua kaikissa sen muodoissa, myös internetissä. Opettajan vastuulla on tunnistaa ja puuttua myös rasismiin.

Lisätietoja: [Pelastakaa Lapset: Rasisminvastainen työ ja materiaalia](#)

4.1 VARHAISKASVATUS

Kulttuurivähemmistöihin kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuuripiirinsä ja suomalaisen yhteiskunnan jäseniksi. Tavoitteena on sijoittaa maahanmuuttajataustaiset lapset päivähoitoon normaalipaikoille suomenkielisten lasten joukkoon ottaen kuitenkin huomioon kunkin lapsen yksilölliset erityistarpeet. Päivähoitopaikan voi saada niin pian kuin se teknisesti on mahdollista ottaen huomioon esim. päivähoidon jonot, lasten terveystarkastukset ja rokotukset.

Lapsen tullessa päivähoitoon ja uuteen kieliympäristöön hänen kotoutumistaan tuetaan auttamalla sopeutumaan yksilöllisesti päivähoitoon, tukemalla häntä tarpeen vaatiessa suomen kielen oppimisessa sekä paneutumalla erityisesti yhteistyöhön lasten vanhempien kanssa. Jokaiselle lapselle tehdään yhdessä vanhempien kanssa hoitosopimus ja henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, joissa kotoutumisen näkökulmat otetaan huomioon. Suunnitelman tekemiseen varataan riittävästi aikaa ja tarvittaessa myös tulkki on paikalla. Lapselle tehdään erillinen kotoutumissuunnitelma, jos katsotaan sen olevan tarpeellista. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Päivähoito on monelle maahan muuttaneelle kuntalaiselle ensi kosketus suomalaiseen yhteiskuntaan. **Päiväkodilla onkin tärkeä rooli tukea koko perheen kotoutumista opastamalla mahdollisuuksien mukaan kunnan palveluihin ja suomalaiseen kulttuuriin.**

Suomessa julkinen varhaiskasvatus perustuu yleisiin varhaiskasvatuksen tavoitteisiin ja lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioon ottamiseen. Sukupuolten asema vaihtelee eri kulttuureissa. Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa lähtökohtana on tyttöjen ja poikien välinen tasa-arvoisuus. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman äidinkielen kehittymisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittymisestä lapselle. Varhaiskasvatuksessa lapsen omaan kulttuuriin, elämäntapoihin ja historiaan perehdytään, niitä arvostetaan ja ne otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon varhaiskasvatuksen arkipäivässä (esim. ruokailurajoitteet).

Kehittämiskohteena päivähoidossa on S2- eli suomi toisena kielenä -opetusmateriaalin saaminen päivähoitoikäisille lapsille. Materiaalin ja opetuskäytänteiden luominen ja kehittäminen auttaisivat koko päivähoidon henkilöstöä maahanmuuttajataustaisten lasten kasvatus- ja ohjaustyössä.

Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen olisi tärkeää. Se on kuitenkin vaikeaa, jos kieliryhmät ovat hyvin pienet. Viisi- ja kuusivuotiaiden lasten oman äidinkielen opetusta voisi ajatella yhdessä koulutoimen kanssa esimerkiksi kerhomuotoisena toimintana kerran tai kaksi viikossa.

Posion kunnassa varhaiskasvatusta annetaan pääsääntöisesti 44-paikkaisessa päiväkodissa, jossa on kolme ryhmää Sirrit, Lirot ja Sirkut.

4.2 ESIOPETUS

Lapsella on oikeus saada maksutonta esiopetusta vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna kun hän täyttää kuusi vuotta. Pidentetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvilla lapsilla on oikeus esiopetukseen viisivuotiaina. Ilmaista esikoulua käydään viitenä päivänä viikossa 19 tuntia viikossa.

Esiopetusvuonna tehtävien arviointien lisäksi lapsen kielen kehittymistä ja kielen tasoa voidaan arvioida soveltuvilla testeillä ja materiaaleilla. Suomen kielen oppimisen seurantalomake siirretään vanhempien luvalla kouluun koulutulokaskaavakkeen mukana, jolloin syntyy jatkumo alakouluun ja tieto kielen kehityksen vaiheista on näkyvissä. Kevään opiskeluhoitopalaverissa mietitään yhdessä vanhempien ja koulun kanssa lapselle sopiva luokkasijoitus. Yhteistyö nivelvaiheessa lasten siirtyessä perusopetukseen on tärkeää. Esimerkiksi kuvien käyttöä opetuksen tukena voi jatkaa perusopetuksessakin. [Eka-peliä maahanmuuttajalapsille](#) voi myös hyödyntää.

Posion kunnassa esiopetus järjestetään perusopetuksen yhteydessä. Esioppilaalla on mahdollista osallistua myös perusopetuksen valmistavaan opetukseen. Esiopetuksen järjestämisessä noudatetaan Posion kunnan esiopetussuunnitelmaa sekä valtakunnallista valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa.

4.3 PERUSOPETUS

Posiolla perusopetusta järjestetään Posion yhtenäisessä peruskoulussa koko kunnan alueella asuville lapsille ja nuorille.

Perusopetus voidaan järjestämistavaltaan jakaa kaikille oppilaille tarkoitettuun perusopetukseen, ohjaukseen ja tukitoimiin sekä kotouttavaan maahanmuuttajaoppilaiden tarpeiden mukaiseen opetukseen, ohjaukseen ja tukeen. **Maahanmuuttajaoppilas ei ole erityisoppilas kielitaitonsa, koulu- tai kulttuuritaustansa perusteella.** Nämä seikat tulee kuitenkin ottaa huomioon koulun arjessa ja suunniteltaessa opetuksen sisältöjä, mm. henkilökohtaisen oppimissuunnitelman arvioinnissa ja koetehtävissä. Muilta osin maahanmuuttajaoppilas osallistuu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn ja heitä koskevat samat käytännöt kuin muitakin oppilaita.

Maahanmuuttajaoppilas opiskelee suomea toisena kielenä ja muita oppiaineita toisen kielen kautta, jolloin suomen kieli on samanaikaisesti sekä oppimisen kohde että oppimisväline. Selviytyäkseen mahdollisimman hyvin suomen kielellä opiskelusta maahanmuuttajaoppilas tarvitsee opetusta vieraankielen oppijan näkökulmasta: perusopetukseen valmistavaa opetusta, S2-opetusta sekä maahanmuuttajan äidinkielen opetusta. Maahanmuuttajaoppilaille pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään muuta tukea opinnoissa (esim. avustajan käyttö tunneilla, helpotetut materiaalit tunneilla ja kokeissa, tukiopetus). Valmistavan opetuksen oppilaat ovat Posion peruskoulun oppilaita ja heitä tulee integroida koulun perusopetukseen. Integrointi tukee oppilaan kotoutumista ja suomen kielen oppimista. He voivat opiskella valmistavassa opetuksessa niitä oppimääriä, joissa tarvitsevat erityisesti tukea. Vastuu integraation toteutumisesta on viime kädessä koulun rehtorilla. Posion kunta huomioi erilaiset erityisen tuen tarpeet ja palvelut, jotka tukevat maahanmuuttajataustaisen lapsen ja nuoren koulunkäyntiä ja opiskelua.

Kontaktit suomalaisten lasten ja nuorten kanssa ovat tärkeitä maahanmuuttajalapsen ja –nuoren kotoutumisessa. Lasta ja nuorta kannustetaan harrastuksiin ja erilaisiin vapaa-ajantoimintoihin yhdessä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Koulu tekee yhteistyötä nuorisotoimen kanssa. Koulun on puututtava kaikkiin rasismiin muotoihin, esim. kiusaamiseen, syrjintään, ryhmästä poissulkeamiseen, haukkumiseen ja nimittelyyn. Koulu pitää esillä monikulttuurisuutta ja edistää kansainvälisyyttä mm. kansainvälisyyskasvatuksella, rasismiin vastaisen viikon tempauksilla jne.

Hyödyllisiä linkkejä:

- Opetushallitus: [Monikulttuurisuustaitojen kehittäminen kouluyhteisössä](#)
- [Moped](#) on monikulttuurisen pedagogiikan sivusto, joka on suunnattu kouluikäisten lasten opettajille ja heidän vanhemmilleen. Mopedista löytyy monenlaista tärkeää tietoa koulun arkipäivästä. Sivuilta löytyy mm. kokoelma kouluissa tarvittavia [hallinnollisia lomakkeita eri kielillä](#)
- Siirtolaisuusinstituutti on koonnut muuttoliikkeisiin ja maahanmuuttoon liittyvän opetuskokonaisuuden, joka yhdistää asiatiedon sekä leikinomaisen oppimisen. [Opetuspaketti](#) lähetetään joukkopostituksena kaikkiin Suomen yläkouluihin ja lukioihin.
- [Osallisena Suomessa -hanke](#)
- [Etnisten suhteiden neuvottelukunta](#)

4.4 VALMISTAVA OPETUS

Posion kunta järjestää koulupaikan jokaiselle esi- tai peruskouluikäiselle lapselle ja nuorelle niin pian, kuin se on mahdollista. Opetus aloitetaan valmistavalla opetuksella. Valmistavan opetuksen alkaessa oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, joka voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotouttamissuunnitelmaa.

Perusopetuksen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on auttaa oppilaita kotoutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, taata heille tasa-arvoiset mahdollisuudet koulunkäyntiin sekä tukea lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä oman kulttuuriyhteisönsä ja suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseksi jäseneksi. Tärkeää on myös antaa oppilaalle sellaisia valmiuksia, että hän kykenee siirtymään perusopetukseen ja oppivelvollisuusiän päätyttyä jatko-opiskeluun.

Valmistavassa opetuksessa keskitytään erityisesti suomen kielen oppimiseen, oppimistaitojen harjaannuttamiseen, koulukäytänteiden ja yhteiskunnan toimintakulttuureihin perehtymiseen sekä peruskouluaineisiin tutustumiseen. Valmistavaa opetusta annetaan 6-16-vuotiaille sekä tarvittaessa myös oppivelvollisuusiän ylittäneille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Oppilaat integroidaan mahdollisimman varhain perusopetuksen ryhmiin; aluksi erityisesti taito- ja taideaineisiin.

4.4.1 S2-opetus

Suomi toisena kielenä (S2) on yksi äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärästä. Oppimäärä on tarkoitettu sellaisille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. **Kriteerinä tulee käyttää ainoastaan kielitaidon tasoa eikä esimerkiksi synnyinmaata, kansalaisuutta, väestörekisteriin merkittyä äidinkieltä tai Suomessa oloaikaa.** Kielitaidon tason arvioi S2-opettaja yhdessä muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa.

S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytettynä, erillisinä S2-tunteina tai tukiopetuksena. Oppilaan todistuksessa S2-oppimäärä arvioidaan suomi äidinkielenä – oppimäärän sijasta. S2-

opetuksen tarkoituksena on kehittää tasapuolisesti oppilaan suomen kielen taitoa ja tietoisuutta suomalaisesta kulttuurista. Opetuksen tavoitteena on toiminnallinen kaksikielisyys ja monikulttuurinen identiteetti, joiden kehittymiseen vaikuttaa myös osallistuminen oman äidinkielen opetukseen. Lähtökohtana S2-opetuksessa on, että oppilas saavuttaa mahdollisimman hyvän suomen kielen taidon myös jatko-opintoja varten. Perusopetuksen S2-oppimäärän suorittamisella voi myös osoittaa riittävän suomen kielen taidon kansalaisuutta hakiessaan.

Posion kunnan palveluksessa ei ole yhtään S2- kielen opettamiseen kelpoista opettajaa, joten tuleva tarve tulee huomioida uusien opettajien rekrytointivaiheessa.

Lisätietoa: [Sutina](#) on S2-opettajat ry:n jäsenlehti. Lehdessä kirjoitetaan S2-alan ajankohtaisista teemoista, esitellään uutta tutkimusta ja kirjallisuutta ja julkaistaan keskustelupuheenvuoroja.

4.5 LUKIOKOULUTUS

Perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan oppilas voi siirtyä opiskelemaan toisen asteen oppilaitokseen; lukioon tai ammatilliseen koulutukseen. Toiselle asteelle opiskelija tulee yhteishaun kautta. Kaikkiin toisen asteen koulutuspaikkoihin on vapaa hakeutumisoikeus.

Posion kunnan ainoa toisen asteen oppilaitos on Posion lukio, joka tarjoaa opiskelupaikan kaikille halukkaille nuorille ja aikuisille. Posion lukiossa pyritään resurssien puitteissa tarjoamaan mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin ja joustavaan opiskelurytmiin. Lukio-opiskelu edellyttää perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisten tietojen ja taitojen hyvää hallintaa. Maahanmuuttajataustaisille oppilaille haasteen muodostaa nivelvaihe perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välillä. Posiolla ei ole nykyisten resurssien puitteissa mahdollisuutta tarjota lisäopetusta tähän nivelvaiheeseen.

Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma. Suomen kielen taidon ollessa äidinkielen taitoa vastaava, opiskelija etenee normaalin opetussuunnitelman mukaisesti. Äidinkielen ja toisen vieraan kielen opinnot voidaan lukiossa korvata suomi toisena kielenä- ja vieraan kielen -kursseilla. Kaikki maahanmuuttajaopiskelijat saavat todistukseensa S2-arvosanan ja he osallistuvat S2-ylioppilaskokeeseen, vaikka ovatkin mukana suomi äidinkielenä -opetuksessa. Tutkiopetusta on mahdollista saada S2-opinnoissa myös lukiossa.

Posion aikuislukiossa on oppivelvollisuusiän ylittäneiden mahdollista suorittaa peruskoulun oppimäärä olemassa olevien resurssien puitteissa sekä ylioppilastutkinnon aikuislukion opetussuunnitelman mukaisesti.

Posiolla ei ole mahdollista opiskella toisen asteen ammatillista tutkintoa.

Kaavio: Maahanmuuttajaoppilaan koulupolku (koulukäiset sekä oppivelvollisuusiän ylittäneet)

4.6 OMAN ÄIDINKIELEN JA USKONNON OPETUS

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Oppilaan äidinkielen määrittelevät oppilaan vanhemmat. Oman äidinkielen opiskeleminen on vapaaehtoista,

mutta mikäli on päättänyt alkaa opiskella sitä, on oppitunneille osallistuminen pakollista. Oman äidinkielen opiskelun merkitys on laajasti tutkimuksin todennettu. Omakielisen avun tarve on suuri varsinkin silloin, kun suomen kielen taito on vielä heikko. Kokemuksien ja myös kielitieteellisen tutkimuksen valossa oman äidinkielen puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen oppiminen tukee sekä lapsen että aikuisen vieraan kielen oppimista. Oman äidinkielen ja suomen kielen opiskelu yhdessä mahdollistavat toiminnallisen kaksikielisyyden syntymisen. Oman äidinkielen opiskelu vahvistaa myös oppilaan itsetuntoa ja identiteettiä.

Posiolla oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko lähi- tai etäopetuksena. Etäopetus järjestyy tarpeen mukaan yhteistyössä muiden kuntien ja olemassa olevien yhteistyöverkostojen kautta.

Koulutuksen järjestäjä voi hakea vuosittain erillistä valtionavustusta Opetushallitukselta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Oman äidinkielen opetuksen ryhmässä on opetuksen alkaessa oltava vähintään neljä oppilasta. Opetusta on enintään kaksi ja puoli viikkotuntia. Vähemmistöuskontojen ja elämäntietomustiedon opetusta järjestetään, jos vähintään kolme opetukseen oikeutettua asuu saman kunnan alueella.

Lisätietoa: [Oma kieli – oma mieli- Opas oman äidinkielen oppimisen tukemiseen, Opetushallitus, 2009.](#)

4.7 KANSALAIPOISTO

Kansalaisopiston järjestämä omaehtoinen koulutus on avointa kaikille, myös maahanmuuttajataustaisille henkilöille. Kurssimaksujen alentamiseen voidaan käyttää vuosittain OPH:lta haettavaa opintotietoliavustusta.

Maksuttomat, kulttuuritoimen tms. kanssa yhteistyössä järjestettävät yleisötilaisuudet ovat tarjolla myös maahanmuuttajille.

Maahanmuuttajille järjestetään **kotoutumissuunnitelmien mukaan** aikuiskoulutuksena suomen kielen koulutusta ja esim. tietotekniikan opetusta. Tämä edellyttää erillisen rahoituksen saamista.

Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho
Edistetään aikuisten maahanmuuttajien suomen kielen taitoa ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.	Järjestetään kotoutumissuunnitelman pohjalta suomen kielen koulutusta sekä koillismaalaiseen ja suomalaiseseen kulttuuriin perehdyttävää koulutusta.	• Rehtori • opettaja • Valmistavan opetuksen opettaja • te-toimisto
Edistetään suvaitsevaisuutta ja kansainvälistymistä niin posiolaisien kuin maahanmuuttajien parissa.	Järjestetään posiolaisille luentoja syyrialaispakolaisten taustoista ja nykytilanteesta. Järjestetään <i>mahdollisuuksien mukaan</i> posiolaisille mahd. etäopetuksena arabian kielen alkeiskurssi.	• rehtori • Lapin maahanmuuttoasi-antuntijat • rehtori

Järjestetään keskustelutilaisuuksia ”Millaista oli muuttaa Posiolle”.

- Posiolle jo aiemmin kotiutuneet maahanmuuttajat

4.8 NUORISO-, VAPAA-AIKA- JA LIIKUNTAPALVELUT

Posion kunnan nuoriso- ja liikuntatoimi tarjoaa kuntalaisille ja kuntalaisten käyttöön vapaa-ajanviettoon liittyviä palveluja, liikuntapaikkoja ja erilaisia liikuntatapahtumia.

Liikuntatoimen tehtävänä on huolehtia liikuntatoiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kunnassa harjoitettavan liikuntatoiminnan tukemisesta. Liikuntatoimi järjestää kerho-, leiri-, uimakoulu-, kilpailu- ja kuntoliikuntatoimintaa. Liikuntatoimen tavoitteena on tarjota mahdollisimman monipuolista ja mielekästä liikuntaa eri-ikäisille kuntalaisille.

Kunnan nuorisotyön tavoitteena on tarjota monipuolisesti ja tasapuolisesti ohjausta, kasvatusta, opastusta ja toimintaa kaikille posiolaisille nuorille. Nuorisotoimi muun muassa järjestää erilaisia tapahtumia, ylläpitää nuorisotila Apajaa sekä tekee etsivää nuorisotyötä. Lisätietoja Posion nuorisotoiminnasta löytyy Posion kunnan sekä LaNutin internetsivuilta.

4.9 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa 15-29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Etsivästä nuorisotyöstä saa ohjausta esimerkiksi opiskeluun, työkokeiluun, asumiseen, toimeentuloon tai harrastuksiin liittyvistä asioista.

4.10 KIRJASTO JA KULTTUURIPALVELUT

Posion kirjastosta saa laadukkaita kirjastopalveluja ja ammattitaitoista tietopalvelua. Monipuolinen ja ajantasainen kokoelma on kaikkien asiakkaiden käytettävissä ja koko Lapin kattava yhteisjärjestelmä mahdollistaa laajasti eri aineistojen saatavuuden. Omatoimiasiointi laajentaa kirjaston aukioloaikoja ja asiakkaiden käytettävissä on asiakastietokoneiden lisäksi Virtu –yhteispalvelupiste. Kirjastossa asiakas voi tulostaa aineistoja ja käyttää kopiointipalvelua. Lisäksi kirjastosta saa opastusta kirjaston käyttöön ja tiedonhakuun. Kirjasto huomioi maahanmuuttajien tarpeet ja toiveet kaikessa toiminnassaan.

4.10.1 Kulttuuripalvelut

Posion kunnan kulttuuripalvelut ovat kaikille avoimia. Kulttuuritoimen tehtävä on järjestää kulttuuri- ja taidepalveluita, edistää kulttuurin ja taiteen harjoittamista ja harrastamista ja siten lisätä kuntalaisten henkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä. Tavoitteena on osallistaa kuntalaisia sekä kannustaa ”tekemään ite”. Edellytykset ovat hyvät myös monikulttuuriselle toiminnalle.

Kulttuuritoimi järjestää erilaisia tilaisuuksia (teatteriesityksiä, konsertteja, taidenäyttelyitä, perinnetapahtumia) joko yksin tai yhteistyössä eri tahojen kanssa. Osallistumiskynnys pyritään pitämään matalana. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös pääsymaksuttomia tapahtumia. Tapahtumista tiedotetaan kunnan nettisivuilla, julkisilla ilmoitustauluilla ja sosiaalisessa mediassa.

Paikkakunnalla on lisäksi yhdistyksiä ja seuroja, jotka järjestävät kulttuuriin ja taiteeseen liittyvää harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa. (Lisätietoja: Virva Jakkula, virva.jakkula@posio.fi, 040 8012 428)

5 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Maahanmuuttajatyö on aina monialaista yhteistyötä eri yksiköiden ja palveluntuottajien välillä. Jokaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön orientoituminen asiakkaiden kulttuuristaan on olennaista: on tiedettävä, mitä asioita erilaisten asiakasryhmien kanssa pitää ottaa huomioon. Terveys- ja sosiaalipalvelut ovat maahanmuuttajilla samat kuin kantaväestön edustajille.

Kuten muissakin palveluissa, myös sosiaali- ja terveyspalveluissa viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Tulkkaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon arkaluonteisia asioita käsiteltäessä, eikä epävirallisia tulkkeja (perheenjäsenet tai maassa kauemmin asuneet maahanmuuttajat) tule viranomaisen aloitteesta käyttää. Maahanmuuttaja-asiakkaille varataan tavallista pidempi vastaanottoaika, koska tulkin käyttö hidastaa toimintaa.

5.1 SOSIAALIPALVELUT

Posion kunnan sosiaalihuollon tavoitteena on kuntalaisten sosiaalisen turvallisuuden, osallisuuden ja oikeudenmukaisuuden vahvistaminen sekä yhteisöjen toimivuuden, että hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toimintaperiaatteita ovat mm. yksilöllisyys, osallisuus, vuorovaikutuksellisuus, sosiaalinen turvallisuus ja hyvinvointi, perhekeskeisyys, ammatillisuus. Tavoitteena on tukea kansalaisten erilaisia sosiaalisen tuen tarpeita asiakaslähtöisillä ja vaikuttavilla sosiaalipalveluluilla.

Sosiaalityön palvelut sisältävät mm. seuraavat toiminta-alueet: sosiaalityö, lastensuojelu, perhetyö, kotipalvelut, omaishoidontuki, lastenvalvojan tehtävät, kasvatus- ja perheneuvonta, toimeentulotuki ja siihen liittyvä etuuskäsittely, kehitysvammahuolto, vammaispalvelut, päihdetyö, kuntouttava työtoiminta ja sosiaalipäivystys.

Maahanmuuttajille on tarjolla samoja sosiaalipalveluja kuin kunnan muillekin asukkaille. Pystyäkseen hyödyntämään näitä palveluja, on aluksi varmistettava ja selvitettävä maahanmuuttajan ymmärrys perusasioista suomalaisen yhteiskunnan käytännöistä arkisessa elämässä. Maahanmuuttajien erityistarpeet edellyttävät esimerkiksi tulkkipalvelujen käyttämistä ja kulttuuritaustan erityispiirteiden huomioimista. Tavoitteena sosiaalipalveluissa on tukea maahanmuuttajien omaa elämänhallintaa. Kunkin maahanmuuttajan kanssa tehdään kotoutumissuunnitelma tarpeen mukaisten yhteistyötahojen kanssa.

Erityisiin maahanmuuttajien sosiaalipalveluihin kuuluvat pakolaisten sekä paluumuuttajien vastaanottojärjestelyt, sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut, kotouttaminen, opastus ja neuvonta sekä Kelan myöntämä työmarkkinatuki ensimmäisen kolmen vuoden aikana (kotoutumistuki muuttui vuoden 2015 alussa työmarkkinatueksi) tai sosiaalitoimiston myöntämä toimeentulotuki. Tuen maksamisen edellytyksenä on osallistuminen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin. Työttömänä ollessa työttömyysetuutta maksetaan myös muutoin, jos sen edellytykset täyttyvät. Viranomaiset ovat velvollisia tarjoamaan aktiivisesti sopivia toimenpiteitä myönnettyjen määrärahojen rajoissa.

Lapsi- ja perhetyö tarjoaa samoja palveluja maahanmuuttaja-asiakkaille kuin muulle väestöllekin eli lastensuojelun avoimia tukitoimia. Vaikeissa perhetilanteissa suojakoti ja lapsen sijoittaminen kodin

ulkopuolelle voivat tulla kyseeseen. Tarvittaessa asiakasasioissa järjestetään yhteistyöpalaveri maahanmuuttokoordinaattorin ja muiden yhteistyötahojen kanssa työnjaosta sopimiseksi.

Posion sosiaalitoimistossa yksi sosiaalityöntekijä keskittyy perustyönsä lisäksi maahanmuuttajien palveluun. Hän toimii maahanmuuttajien vastuutyöntekijänä ja toteuttaa suunnitelmallista sosiaalityötä heidän kanssaan. Siihen kuuluu, että sosiaalityöntekijä määrittelee yhdessä asiakkaan kanssa kaikki hänen tarvitsemansa sosiaalipalvelut. Posion kunnan sosiaalipalveluita tuottaa Coronaria -ryhmittymä viranomaistehtäviä lukuun ottamatta.

5.2 TERVEYSPALVELUT

Kuntien tulee järjestää *kattava terveystarkastus, ns. maahantulotarkastus*, jokaiselle pakolaiselle viimeistään kaksi viikkoa maahantulon jälkeen sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen mukaisesti. Tämän jälkeen maahanmuuttajille tarjotaan samat lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuin muillekin kuntalaisille. Erilaisten selvitysten mukaan maahanmuuttajat kuluttavat ainakin alkuvaiheessa enemmän sosiaali- ja terveyspalveluja kuin kantaväestö.

Maahantulotarkastuksen suorittanut henkilökunta toimittaa lasten terveystiedot neuvolaan ja koulu-terveydenhuoltoon. Nämä varaavat tarvittavat ajat asiakkailleen. *Päivähoitoa, koulua tai kielikurssia ei voida aloittaa ennen kuin maahantulotarkastus on tehty.* Kolmen viikon aikana Suomeen tulosta tulee myös järjestää käynti hammashoidossa. Kunnan pakolaistaustaiset terveydenhuollon asiakkaat on hyvä ohjata alkuvaiheessa työhön nimettyjen terveyskeskustyöntekijöiden vastaanotolle.

Posion kunnan terveyspalvelut tuottaa Coronaria-ryhmittymä. Posion kunnan kotouttamisen koordinaattori tiedottaa palveluiden tuottajaa, kun maahantulijoiden tulopäivä on tiedossa ja kun henkilöt ovat tulleet Posiolle.

6 AIKUISTEN PALVELUT

6.1 MAAHANMUUTTAJIEN TYÖLLISTYMINEN

Maahanmuuttajien työttömyys on tunnetusti korkeammalla tasolla kuin etnisten suomalaisten työttömyys. Maahanmuuttajat eivät kuitenkaan ole työttömyyden suhteen homogeeninen ryhmä, vaan työttömyys vaihtelee suuresti lähtömaan mukaan. Esimerkiksi Rambollin tuottaman selvityksen mukaan työllistymiseen vaikuttavat ainakin työmarkkinatilanne maahantuloajankohtana, maassa asumisen kesto, kansallisuus, koulutustausta, sukupuoli, etninen tausta, ikä sekä maahantulon syy.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) maaliskuun 2017 työllisyyskatsauksen mukaan maaliskuun lopussa työ- ja elinkeinotoimistoissa oli kaikkiaan 636 200 työnhakijaa, mikä on 10 400 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työnhakijoista oli työssä olevia 171 800, joista 149 300 oli yleisillä työmarkkinoilla ja 22 400 työ- ja elinkeinohallinnon palveluilla työllistettynä. Työvoimaan kuulumattomia työnhakijoita oli 137 200, joista 36 800 oli työllistymistä edistävässä palvelussa ja 67 200 koulutuksessa.

Lapin Ely-keskuksen / Työ- ja elinkeinotoimiston alueella oli maaliskuun 2017 lopussa 11 942 työntöntä työnhakijaa ja työttömien osuus työvoimasta oli 14,5 %. Posion kunnan alueella työttömiä

työnhakijoita oli vuonna 2016 keskimäärin 310 hlöä/kk ja työttömien osuus työvoimasta oli v.2016 keskimäärin 21,1 %.

6.2 TYÖVOIMAPALVELUT JA KOTOUTUMISKOULUTUS

Kotoutumislain 20 §:ssä säädetään kotoutumiskoulutuksesta, joka on keskeinen toimenpide oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä yhteiskunnallisten, kulttuuristen ja elämänhallintaan liittyvien valmiuksien parantamiseksi. Se toimii myös väylänä muuhun koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille.

Kotoutumiskoulutuksena järjestetään kotoutumislain 20 §:n mukaisesti suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Siihen voi sisältyä myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja tutkinnon tunnustamista sekä ammatillista suunnittelua ja uraohjausta.

Kotoutumiskoulutusta voidaan järjestää työvoimakoulutuksena tai omaehtoisena opiskeluna. Kotoutumislain 21 §:n mukaan TE-toimisto ohjaa maahanmuuttajan työvoimakoulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen opiskeluun. Myös kunta voi ohjata maahanmuuttajan hakeutumaan järjestämäänsä kotoutumiskoulutukseen tai muun toimijan järjestämään omaehtoiseen opiskeluun.

6.3 VANHUSTEN PALVELUT

Posion kunnan ikäihmisille tarkoitetut palvelut ovat avoimia myös edellytykset täyttävälle maahanmuuttajille.

Kotihoito

Kotihoito on asiakkaan kotona tapahtuvaa hoito- ja huolenpitotyötä. Kotipalvelun tavoitteena on tukea asiakkaan kotona selviytymistä. Palvelu voi olla säännöllistä tai tilapäistä. Etusijalla ovat asiakkaat, jotka tarvitsevat henkilökohtaista hoivaa. Kotipalvelua voi tiedustella palveluohjaaja Hilikka Määttältä. Lisätietoja löytyy Posion kunnan verkkosivuilta ikäihmisten palveluoppaasta.

Omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämisestä kotiloissa omaisten tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitoon liittyviin kysymyksiin vastaa johtava sosiaalityöntekijä Lea Lahtela.

Tukipalvelut

Tukipalveluja ovat ateriapalvelut, automaattinen lääkeannostelija, turvapuhelin sekä siivouspalvelut. Lisätietoja antaa palveluohjaaja Hilikka Määttä.

Asumispalvelut

Tehostettu palveluasuminen

Vanhusten asumispalvelut tarjoavat ikäihmisille, jotka tarvitsevat lähes jatkuvasti tai toistuvasti toisen henkilön antamaa apua sekä muistisairautta sairastaville henkilöille, tehostettua hoitoa ja hoivaa.

Asumispalveluissa on tavoitteena tarjota asukkaille heidän kuntonsa ja tarpeensa mukaista, yksilöllistä, omatoimisuutta tukevaa hoitoa ja huolenpitoa kuntouttavan työotteen periaatteiden mukaan.

Toiminta tapahtuu yhteistyössä asukkaiden, heidän omaisten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Yksikön henkilökunta ohjaa ja neuvoa asukkaita ja heidän omaisiaan esiin tuomissa kysymyksissä ja ongelmissa. Lisätietoja antaa palveluesimies Sari-Maarit Takapuro.

Valkaman vuokra-asunnot

Valmankodilla ja Palvelukeskus Valkamassa on yhteensä 40 ikäihmisille ja vammaisille tarkoitettua vuokra-asuntoa.

Valmankodin ja Valkaman vuokra-asuntoihin haetaan hakulomakkeella, joita on saatavilla perusturvatoimistossa ja sähköisenä kunnan internetsivuilta www.posio.fi. Asukasvalinnat tekee moniammatillinen SAS-työryhmä.

Sotavammaisten tukiyhdistyksen ja Posion vanhustentaloyhdistyksen asunnot

Sotavammaisten tukiyhdistyksellä on 10 vuokra-asuntoa ja vanhustentaloyhdistyksellä 34. Asuntojen koot vaihtelevat 27 - 40 m² välillä. Asuntoa voi hakea kunnan asuntohakemuslomakkeella. Hakemukset toimitetaan isännöitsijälle. Yhteystiedot ja hakemukset: Isännöitsijä Elina Ruokamo.

7 KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISIÄ PALVELUJA

7.1 ASUMINEN

Posion Taika-asunnot Oy

Posion kunnan omistamalla Posion Taika-asunnot Oy:llä on omistuksessa 126 vuokrahuoneistoa. Posion kunnan omistuksessa vuokra- ja palveluasuntoja 53. Vapaita vuokra-asuntoja voi tiedustella Posion Taika-asunnot Oy:n toimistosta 1. Asuntohakemus on voimassa 6 kk ja se tehdään lomakkeella 2, joka voidaan lähettää asuntotoimistoon postitse 3 tai sähköpostin välityksellä 4. Vuokrasopimuksen irtisanomisilmoitus-lomake voidaan toimittaa myös edellä mainituilla tavoilla asuntotoimistoon.

Yhteydenotot ja vikailmoitukset kiinteistönhoitoon ja asuntotoimistoon tehdään joko sähköpostilla tai puhelimitse. Kiinteistönhoitajaan otetaan yhteyttä puhelimen välityksellä 5. Kiinteistönhoitaja opastaa ja tukee seudulla asuvia maahanmuuttajia kiinteistöihin liittyvissä asioissa. Posion kunnassa vuokra-asuntoja on myös Ta-yhtiöllä 6.

1. Posion Taika-asunnot Oy Kaija Karjalainen +358 401 833 909

2. asuntohakemus Posion Taika-asunnot Oy:n asuntoihin löytyy linkistä: http://www.posio.fi/sites/default/files/asuntohakemus_0.pdf

Hakemus vanhusasumisen asumisyksiköt- ja vuokra-asunnot: http://www.posio.fi/sites/default/files/hakemus_vanhusten_asumisyksikoihin_ja_vuokra-asuntoihin.pdf

3. Osoite: Posion Taika-asunnot Oy, Kirkkotie 1, 97900 POSIO

4. Sähköposti: kaija.karjalainen@posio.fi

5. Päivystysnumero: +358 447 674 500

6. Lisätietoja löytyy esimerkiksi osoitteesta: <https://ta.fi/vapaat-asunnot/asunnot/Vuokra/Posio/kaikki-alueet>

7.2 KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJOITA POSIOLLA

Suomen Punainen risti

SPR:n Posion osasto tekee ihmisten auttamistyötä monin eri tavoin:

- Järjestää ystävöimintää vanhuksille ja vammaisille (vierailut, ulkoilu, virkistystapahtumat)
- pitää yhteistä Terhokerhoa esikoululaisten ja ikäihmisten kanssa vanhus hoivakodeissa.
- osallistuu vuosittaisiin Nälkäpäivän jamuihin katastrofiavun varojen keräykseen.
- osaston Toritupa on tukikohtana kesän toritapahtumille.

Osasto on valmis olemaan mukana maahanmuuttajien kotouttamisessa SPR:n Lapin piirin tukena ja yhteistyössä Posion muiden järjestöjen kanssa.

Yhteystiedot: rednet.punainenristi.fi/posio

Posion 4H-yhdistys ry

4H on vahvaan paikalliseen toimintaan perustuva lasten ja nuorten elämänhallintaa ja yrittelijäisyyttä tukeva valtakunnallinen poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö. Toiminnan muotoja ovat kerhot, kilpailut, leirit, tapahtumat, koulutukset, työllistäminen ja yrittäjyyteen kannustaminen. 4H toimintaan ovat tervetulleita kaikki 6 – 28 vuotiaat paikalliset lapset ja nuoret.

4H harrastus tukee lapsen ja nuoren kasvua suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja yritteliääksi. Toiminnan kantava ajatus on ”Tekemällä oppii parhaiten”. 4H-kerhoissa omaksutaan elämänhallintaa tukevia käytännön tietoja ja taitoja yhdessä. Erilaiset kurssit syventävät nuoren osaamista. 4H arvot luovat toiminnalle perustan ja ohjaavat toimintaamme jokapäiväisessä työssä. Arvot sopivat sanoihin Harkinta, Harjaannus, Hyvyys ja Hyvinvointi, joista muodostuu järjestömme kansainvälisen nimen 4 H-kirjainta.

Posion 4H-yhdistys on ollut organisoimassa ja toteuttamassa Posion kunnan nuorisotilatoimintaa sopimuksen mukaisesti vuodesta 2015 alkaen. Yhteistyötä lasten ja nuorten leiri- ja tapahtumatutunnossa tehdään myös muiden järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Posion yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on avoin ja valtakunnallinen kansalaisjärjestö, johon kaikki uudet jäsenet ovat tervetulleita. MLL:n päätehtävä on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. MLL on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Tietoa Posion paikallisyhdistyksen toiminnasta: <https://posio.mll.fi>.

7.3 SEURAKUNNAT

Posion evankelis-luterilainen seurakunta

Posion evankelis-luterilainen seurakunta haluaa olla tukemassa muualta Suomeen muuttaneiden sopeutumista Suomeen ja Posion kuntaan. Seurakunnan toiminta käsittää mm. lapsi-, varhaisnuorisoi-, rippikoulu-, nuorisoi-, perhe-, musiikki-, vapaaehtois-, diakonia- ja lähetystyötä, jumalanpalveluselämän ja kirkolliset toimitukset. Seurakunnasta saa hengellistä ja henkistä sekä pienimuotoista aineellista apua. Kaikki ovat tervetulleita osallistumaan toimintaan ja erilaisiin tilaisuuksiin. Lisätietoa ajankohtaisesta toiminnasta löytyy seurakunnan kotisivuilta www.posionseurakunta.fi.

8 VIRANOMAISYHTEISTYÖ

8.1 MAISTRAATTI

Valtion paikallishallinnon viranomaisena maistraatit ylläpitävät valtakunnallista väestötietojärjestelmää, joka on valtakunnallinen atk-rekisteri, jossa on perustiedot Suomen kansalaisista ja Suomessa vakinaisesti asuvista ulkomaalaisista, rakennuksista, rakennushankkeista ja huoneistoista. Maistraattien muita tehtäviä ovat mm. avioliiton esteiden tutkinta, nimenmuutosasiat ja perukirjojen osaksluetteloiden vahvistaminen. Maistraatin henkikirjoittaja suorittaa siviilivihkimiset ja hän toimii myös julkisena notaarina ja kaupanvahvistajana. Suomessa on 9 maistraattia ja niillä toimipisteitä yhteensä 36.

Suomessa asuvista henkilöistä merkitään perustiedot väestötietojärjestelmään. Rekisteröitäviä tietoja ovat mm. nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot ja osoite.

Vakinaisesti Suomeen muuttaville henkilöille rekisteröidään kotikunta ja he saavat suomalaisen henkilötunnuksen. Oleskeluluvan on oltava voimassa vähintään vuoden.

Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. EU-kansalaisen, joka aikoo jäädä Suomeen yli kolmeksi kuukaudeksi, on rekisteröitävä oleskelunsa poliisilla ennen rekisteröitymistään maistraattiin.

Ulkomaalaisen on lain mukaan ilmoitettava rekisteriin samat tiedot kuin Suomen kansalaisenkin, jos oleskelu Suomessa kestää vähintään vuoden. Rekisteröinti tapahtuu paikallisessa maistraatissa. Rekisteritietoja käytetään mm. vaalien järjestämisessä, verotuksessa, terveydenhuollossa, oikeushallinnossa ja tilastoinnissa.

Rekisteröityäkseen henkilön on henkilökohtaisesti käytävä ilmoittamassa asuinpaikkansa maistraatissa. Mukana on oltava passi sekä voimassa oleva oleskelulupa. Muita rekisteröinnissä tarvittavia asiakirjoja ovat mahdolliset avioliittotodistukset, ero- ja kuolintodistukset ja lasten syntymätodistukset.

Rekisteröityvän henkilön tulee täyttää ja henkilökohtaisesti allekirjoittaa maistraatissa ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituslomake sekä muuttoilmoitus väestötietojärjestelmään.

Posion kunnan alue kuuluu Lapin maistraatin Rovaniemen yksikköön, joka sijaitsee osoitteessa Lähteentie 2, 96101 Rovaniemi. Asiointi sähköpostiosoite on info.lappi@maistraatti.fi ja puhelinnumero keskukseen 029 553 9661. Aukioloajat ja muut lisätiedot löytyvät internet sivuilta osoitteesta <http://www.maistraatti.fi/fi/maistraatit/Lapin-laani/Lapin-maistraatti/Rovaniemen-yksikko/>.

8.2 POLIISI

Poliisilain mukaan poliisin on toimittava asiallisesti ja puolueettomasti sekä sovinnollisuutta edistään. Poliisin tulee ensisijaisesti neuvoin, kehotuksin ja käskyin pyrkiä ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Poliisi ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin poliisin tehtävän suorittamiseksi on tarpeen. Poliisin työ on myös yhteiselon turvaamista ja yksilöiden oikeuksien kunnioittamista.

Posion kunnassa poliisiasema sijaitsee osoitteessa Suopolku 1, 97900 Posio. Poliisin tavoittaa puhelimitse numerosta 0295 416 912 ja faxilla 016 372 1108.

Pöytäkirjatilaukset sähköpostitse asiakirjatilaukset.lappi@poliisi.fi tai puh. 0295 466 349.

Asetarkastukset tehdään ilman ajanvarausta joka kuukauden 1. torstai klo 10-12 ja 13-15.

Lupapalveluihin liittyvissä asioissa yhteydenotot puh. 0295 416 908. Lupapalvelut avoinna ma-ke klo 9-12 ja 13-15, pe klo 9-12 ja 13. Lisätietoja: <http://www.poliisi.fi/lappi/prime101.fi.aspx>

8.3 KANSANELÄKELAITOS, KELA

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuuksista, sotilasavustuksista sekä maahanmuuttajan tuesta.

Kelan tehtävänä on myös tiedottaa etuuksista ja palveluista, harjoittaa sosiaaliturvan kehittämistä palvelevaa tutkimusta, laatia etuuksien ja toiminnan ennakoinnissa ja seurannassa tarvittavia tilastoja, arvioita ja ennusteita ja tehdä ehdotuksia sosiaaliturvaa koskevan lainsäädännön kehittämiseksi.

Kela vastaa myös Kansallisen Terveysarkiston (Kanta) palvelujen tuottamisesta. Kansallinen Terveysarkisto on yhteinen nimitys terveydenhuollon, apteekkien ja kansalaisten valtakunnallisille tietojärjestelmäpalveluille. Niitä ovat sähköinen resepti, potilastiedon arkisto, lääketietokanta ja Omakanta-verkkopalvelu. Palvelut tulevat käyttöön vaiheittain koko Suomessa.

Kelan palvelupiste Posion kunnassa sijaitsee osoitteessa Riihipolku 1, 97900 Posio. Palvelupiste on avoinna maanantaina klo 10.00 - 12.00 ja klo 13.00 - 15.00 ja perjantaina klo 10.00 - 12.00 ja klo 13.00 - 15.00. Palvelua saa myös puhelimitse varaamalla ajan ajanvarauksesta, josta lisätietoa www.kela.fi/ajanvaraus.

Kelan etuuksia voi hakea ja lähettää verkossa www.kela.fi/asiointi. Hakemukset ja liitteet voi jättää Posion palvelupisteen toimiston ulko-oven vieressä olevaan postilaatikkoon. Laatikko tyhjennetään joka päivä klo 09.00 ja klo 15.00.

Lisätietoja Kelan palveluista löytyy osoitteesta www.kela.fi.

8.4 TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTO, TE-TOIMISTO

Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä astui voimaan 1.9.2011. Lain piirissä ovat kaikki Suomeen muuttaneet ulkomaalaiset. Tavoitteena on tukea maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa sekä edistää heidän kotoutumistaan. Kotoutumisen edistämisen tarkoitus on tarjota maahanmuuttajalle mahdollisimman pian maahantulon jälkeen mahdollisuus hankkia suomalaisen yhteiskunnan aktiivisen ja tasavertaisen jäsenen tarvitsemat valmiudet.

Kotoutumisen tärkeimmät edellytykset ovat kielitaito ja työllistyminen. Lapin TE-toimisto tarjoaa palveluja uusille ja kotoutumisen piirissä oleville maahanmuuttaja-asiakkaille, jotka ovat työikäisiä (17-65 vuotias), työnhakijaksi rekisteröityneitä ja joilla on voimassa oleva palveluihin oikeuttava työ- ja oleskelulupa.

TE-toimisto järjestää alkukartoituksen työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneelle maahanmuuttajalle kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä. Alkukartoitus sisältää haastattelun, osaamiskartoituksen ja (mahdollisuuksien mukaan) kielitaidon arvioinnin. TE-toimiston hankkiman alkukartoituspalvelun laajuus ja kesto vaihtelevat maahanmuuttajan tilanteen mukaan 7 - 15 h/asiakas. Alkukartoituksen tulos toimitetaan tarvittaessa tiedoksi kunnan sosiaalitoimistoon.

Kotoutumislain mukaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen käynnistetään kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta, mutta viimeistään kolmen vuoden kuluttua oleskeluluvan myöntämisestä ja se laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelma-aika voi kestää maksimissaan kolme vuotta ja erityisistä syistä sitä voidaan jatkaa kaksi vuotta. Kotoutumissuunnitelman laatii yhdessä asiakkaan kanssa Lapin TE-toimiston asiantuntija kasvokkain etäyhteydellä hyödyntäen kuntien virtu- ja etäasiointipisteitä tai puhelimitse.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Mikäli asiakas on myös kunnan sosiaalitoimen asiakas, laaditaan kotoutumissuunnitelma yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

TE-toimisto ohjaa maahanmuuttaja-asiakkaat opetushallituksen suositusten mukaiseen kielikoulutukseen. Tavoitteena on, että maahanmuuttaja pääsisi soveltuvaan suomen kielen koulutukseen mahdollisimman pian kotoutumissuunnitelman laatimisen jälkeen. Maahanmuuttajalla on mahdollisuus opiskella joko työvoimapoliittisissa kielikoulutuksissa tai omaehtoisella kotoutumistuella muun muassa kansalaisopiston toteuttamassa Suomistartti-koulutuksessa, peruskoulu-, lukio- tai ammatillisissa opinnoissa.

Kielikoulutusten nivelvaiheissa järjestetään tarvittaessa työkokeilua, palkkatukityötä tai muita työvoimapalveluja (kielen alkutestausta, osaamiskartoituksia ja työnhakukoulutuksia) tarpeen mukaan. Tarjolla on myös yrittäjyysneuvontaa ja starttirahaa yrityksen perustamiseen.

(Uuden TE-palvelu-uudistuksen mukaan) maahanmuuttaja-asiakkaat samoin kuin muut työnhakija-asiakkaat ohjataan oman (palvelulinjan) palvelutarpeen mukaisiin palveluihin.

Maahanmuuttajapalvelut on integroitu osaksi normaalia TE-toimiston palvelua huomioiden kuitenkin maahanmuuttajien erityistarpeet esim. tulkkauspalveluiden tarve. Päätoimisia maahanmuuttajien työllistymiseen erikoistuneita asiantuntijoita on neljä ja he sijoittuvat tuetun työllistymisen palveluihin. Muilla palvelulinjoilla osalla asiantuntijoista tehtävänkuvaaan kuuluvat myös maahanmuuttaja-asiakkaiden palvelut kotoutumisajan jälkeen. Maahanmuuttajien palvelu tapahtuu pääsääntöisesti kasvokkain kuvallisella etäyhteydellä hyödyntäen kuntien virtu- ja etäasiointipisteitä sekä puhelimitse. Näissä tapaamisissa on tulkkaus käytettävissä, mikäli siihen on tarvetta. Kotoutumisen koordinaatio on siis keskitetty tuetun työllistymisen palveluihin, joissa palveluista vastaa palvelujohtajan ja palveluesimiehen lisäksi neljä asiantuntijaa. (yhteystiedot: kirjaamo.lappi@te-toimisto.fi)

9 KIINTIÖPAKOLAISTEN VASTAANOTTO

9.1 KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN

Sopimuksen tehneelle kunnalle maksetaan vuosikorvauksena kotoutumistyöstä aiheutuviin kustannuksiin yhdestä yli 7-vuotiaasta 2300 € vuodessa ja alle 7-vuotiaasta 6845 € vuodessa. Korvausta maksetaan neljän vuoden ajan. Sopimuksen tehneelle kunnalle pakolaisille myönnetty toimeentulotuki korvataan täysimääräisinä kolmen vuoden ajan. Tulkkipalvelujen korvaamiselle ei ole aikarajaa. Erityisestä syystä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan enintään 10 vuodelta. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi pitkäaikaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeesta johtuvat huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan. Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneiden kustannukset korvataan siihen saakka, kunnes henkilö täyttää 21 vuotta.

Laskennallinen peruste

Laskennallinen korvaus on tarkoitettu kunnan kotoutumista tukevaan toimintaan kuten sosiaali- ja terveystalouteen, kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan sekä osallisuutta edistäviin palveluihin. Kansainvälistä suojelua saavien kohdalla psykososiaalisen tuen ja avointen mielenterveyspalvelujen tarve on usein korostunut, joten laskennallisilla korvauksilla tuetaan mm. näiden palveluiden järjestämistä. Kiintiöpakolaisista korvausta maksetaan neljältä vuodelta.

Todelliset kustannukset

Lisäksi kunnalle voidaan korvata ennalta arvaamattomia sosiaali- ja terveydenhuollosta aiheutuneita kustannuksia sekä erityisiä sosiaalitoimen kuten lastensuojelun kuluja.

Kotoutumissuunnitelman ajalta maahanmuuttajalle maksetaan työttömyysetuutta tai toimeentulotukea. Oikeus työttömyysetuuteen määräytyy työttömyysturvalain mukaisesti. Kunnalle korvataan toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset kolmelta vuodelta.

Kunnalle korvataan tulkkaukset, jotka ovat olleet tarpeen

- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin,
- kotoutumissuunnitelman laatimiseen,
- maahanmuuton alkuvaiheen kotoutumispalveluiden käyttöön,
- perehdyttämiseen kunnassa sekä
- koulun ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön.

Myös kääntämisestä aiheutuvia kustannuksia voidaan korvata tapauskohtaisesti.

Kunta saa 700 euron korvauksen jokaisesta henkilöstä, jolle kunta on laatinut alkukartoituksen.

Kunnan maahanmuuttajataustaisen väestön osuus vaikuttaa kunnan valtionosuuden määrään ja se lasketaan vieraskielisyyskertoimella. Vieraskielisyyskerroin saadaan laskemalla vieraskielisten asukkaiden osuus kunnan asukasmäärästä ja vähentämällä tästä sen kunnan vastaava osuus, jossa vieraskielisten osuus kunnan asukasmäärästä on koko maan pienin. Kunnan vieraskielisyyden perusteella määräytyvät laskennalliset kustannukset voidaan laskea kertomalla asukasta kohden määritellyn vieraskielisyyden perushinta kunnan asukasmäärällä ja vieraskielisyyskertoimella.

Valtionosuuksiin sisältyy myös koulutustausta- ja työttömyyskertoimet, jotka tukevat kuntaa kotoutumisprosessin alkuvaiheen ylittämiseksi, sillä kansainvälistä suojelua saavien työllistyminen saat-
taa joissain tapauksissa kestää kantaväestöä kauemmin ja osalla on vain vähän Suomessa tun-
nustettavaa koulutusta.

Kansainvälistä suojelua saavien vastaanottoa aloittavia kuntia on tuettu viime vuosina lisäksi Eu-
roopan komission rahoituksella. Tällä hetkellä työ- ja elinkeinoministeriön Sylvia-hanke maksaa 20
000 € bonusrahan niille uusille kunnille, jotka ovat v. 2016 tehneet (tai tekevät) päätöksen vähin-
tään 20 pakolaisen (oleskeluluvan saaneita tai kiintiöpakolaisia) vastaanotosta. Posiolla bonusraha
kohdennetaan mm. pakolaisohjaajan rekrytointiin ja siitä aiheutuviin palkkakustannuksiin sekä
mahdollisiin muihin pakolaisten vastaanottoon liittyviin kuluihin.

Kotoutumislain 44 §:n mukaan valtion maksamien kotoutumislaisissa tarkoitettujen toimenpiteiden
kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 § kotouttamisohjelman. Oh-
jelmassa otetaan huomioon henkilöiden erityistarpeiden tunnistaminen sekä heidän tarvitsemiensa
toimenpiteiden ja palveluiden järjestäminen.

Mikäli sopimuksen perusteella tulevissa pakolaisissa on lapsia, tulee kunnan järjestää heille var-
haiskasvatus- ja perusopetuspalvelut. Kunta on myös velvollinen järjestämään sopimuksen perus-
teella saapuville asunnon. Arvio on, että Posiolla tarkoitusta varten tarvittaisiin 4-5 perheasuntoa.
Tavoitteena on, että Posiolle asettuisi perheellisiä pakolaisia, jotka olisivat samalta kielialueelta.

9.2 TOIMENPITEET PAKOLAISTEN SAAVUTTUA

1. viikko

Mitä tehdään?	Milloin tehdään?	Kuka tekee? Miten järjestetään?
Pakolaiset haetaan lentokentältä (autoon mukaan lämpimiä vaatteita ja vähän ruokaa). Avainten jakaminen ja koteihin vieminen.	Heti	Vastaanottoon varataan riittävästi henkilöitä (lentokentällä ohjaus ja linja-autoon saattaminen). Jokaisen kotona tulisi olla saapumispäivänä joku työntekijä/ystävä ohjaamassa (esim. wc, sänky, jääkaappi, valokatkaisin - ystäväperheitä ohjeistetaan etukäteen miten toimia).
Asumisinfo	1 päivä saapumisesta	Pakolaisohjaaja yhdessä asuntotoimen kanssa pitävät asumiseen liittyvä infon joko jokaiselle erikseen asutokohtaisesti tai kaikille kerralla.
Nostetaan pankista rahaa ja käydään ruokakaupassa.	1 päivä saapumisesta	Sosiaalitoimistosta tehdään kaikille etukäteen toimeentulotukipäätökset, jotta rahaa saadaan nostaa heti pankista ja saadaan ostaa ruokaa kaupasta Perustoimeentulotuki hakemukset tehdään Kelassa.
Maistraatissa käynnit.	1-2 päivää saapumisesta	Sosiaaliohjaaja varaa kaikille ajat ja tulkit, ulkomaalaisen rekisteröintilomakkeet on esitetyt maistraatissa lomakkeen tarkistus ja allekirjoitus. Sosiaalitoimistoon kopiot jokaisen henkilöllisyystodistuksesta.
Toimeentulotukihakemuksen täyttö ja tarvittaessa päivähoitohakemuksen täyttö.	1-2 päivää saapumisesta	Sosiaaliohjaaja
Lasten ilmoittaminen ala- ja yläkouluhin	1-2 päivää saapumisesta	Sosiaaliohjaaja
Ohjaus tarvittaessa kotona/viirastoissa/kaupassa jne.	2-3 päivää saapumisesta – jatkuu koko kotoutumisajan.	Sosiaaliohjaaja, pakolaisohjaaja ja perhetyöntekijät antavat ohjausta.

Erilaiset infotilaisuudet (esim. asuminen, raha/oma talous ja viranomaisasiointi)	2-3 päivää saapumisesta – jatkuu koko ensimmäisen vuoden.	Moniammatillisena yhteistyönä
Asuntotoimistossa käynti → asiakkaat kuittaavat asuntonsa itselleen	3-4 päivää saapumisesta	Aluksi pakolaisohjaaja on kuittannut asuntojen avaimet, avaimet itselleen, joten nyt vuokrasopimusten haltijat käyvät kuittaamassa avaimet itselleen.
Terveystarkastukset	Noin 1 viikko saapumisesta	Terveystarkastukset aloitetaan heti kun mahdollista. Kun terveystarkastukset on tehty voivat ala- ja yläkouluikäiset lapset mennä kouluihin ja yli 17-vuotiaat aloittaa Suomistartti-verkkomateriaalin avulla suomen kielen opiskelun (tarkastuksiin ja niiden tuloksiin voi kulua aikaa 1-2 kuukautta).

Toimenpiteet pakolaisten saavuttua / 1-6 kuukautta

Mitä tehdään?	Milloin tehdään?	Kuka tekee?Miten järjestetään?
Hakemukset (sosiaaliturva, sairausvakuutus, asumistuki, tarvittaessa esim. lapsilisä, koteihoidontuki jne.)	2-4 viikkoa saapumisesta (heti kunhan henkilötunnukset tulleet maistraatista)	Sosiaalitoimi auttaa asiakkaita tarvittavien Kela-hakemuksien täyttämässä ja toimittamisessa.
Alkukartoitusten laadinta	2-4 viikkoa saapumisesta	Sosiaalitoimi tekee perheelle alkukartoitukset. TE-toimiston asiakkaille alkukartoitus tehdään TE-toimistossa.
Työ- ja elinkeinotoimistossa kotoutumissuunnitelmien laadinta kaikille yli 17-vuotiaille.	1-3 kuukautta saapumisesta	Työvoimaviranomainen laatii kotoutumissuunnitelman, jossa sovitaan tulevasta kotoutumiskoulutuksesta. Kotoutumissuunnitelma tehdään yhteistyössä, jos kysessä on kunnan ja TE-toimiston yhteinen asiakas.
Passi- ja oleskelulupakorttihaemus	2-4 kuukautta saapumisesta	Maahanmuuttovirasto: EnterFinland.fi-palvelu, Pakolaisohjaaja auttaa tarvittaessa palvelun käyttämisessä. (Passihakemus on hyvä laittaa vireille heti kun mahdollista. Passin saamiseen voi mennä jopa 6 kuukautta.)
Pankkitilin avaaminen		

9.3. KÄSITTEITÄ

Kiintiöpakolainen

YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa Suomeen valtion talousarviossa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotouttaminen

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten sekä muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. Kotouttaminen painottuu maahanmuuton alkuvaiheeseen ja kotoutumista edistäviä sekä tukevia palveluita järjestävät pääasiassa paikallistason viranomaiset, kuten terveys- ja sosiaaliviranomaiset, opetusviranomaiset, työvoimahallinto, Kela ja muut toimijat kuten järjestöt.

Kotoutuminen

Kotoutumislain mukaan kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla tukien hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Maahanmuuttajan kotoutuminen on pitkäaikainen kaksisuuntainen keskinäisen mukautumisen prosessi, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuessaa.

Maahanmuuttaja

Kotoutumislain mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti. Maahanmuuttaja on yleiskäsite, joka koskee kaikkia eri perustein muuttavia henkilöitä.

Maahanmuuttoasiain toimikunta

Ely-keskuksen asettama toimikunta, jonka tehtävänä on muun muassa kehittää maahanmuuttajien kotouttamista. Toimikunta osallistuu alueellisen maahanmuuttopolitiikan ja strategian muodostamiseen sekä toteutumisen seurantaan.

Oleskelulupa

Suomen valtion henkilölle myöntämä määräaikainen tai pysyvä lupa asua maassa. Ulkomaalainen (pois lukien Pohjoismaiden kansalaiset ja EU- sekä ETA-jäsenmaiden kansalaiset) tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella Suomessa yli kolme kuukautta.

Oleskelulupa voidaan myöntää muun muassa seuraavin perustein: perheside Suomeen, opiskelu, työnteko, suomalainen syntyperä, paluumuutto Suomeen, humanitääriset syyt tai muu erityinen syy.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) katsoo olevan pakolainen.

Paluumuuttaja

Ulkomaalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin, kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä. Viimeksi mainitut ovat kansallisuudeltaan, mutta eivät kansalaisuudeltaan suomalaisia.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa maasta toiseen rakentaakseen siellä itselleen uuden elämän. Maastamuuttaja tai maahanmuuttaja.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Henkilöllä ei vielä ole oleskelulupaa Suomessa.

Työvoiman maahanmuutto

Ulkomailta tuleva ensisijaisesti pysyväisluonteisesti työ perässä Suomen työmarkkinoille työllisyyttä ja työvoiman tarjontaa kasvattava työvoima. Oikeus tehdä ansiotyötä Suomessa määräytyy kansalaisuuden mukaan. Euroopan unionin jäsenvaltioiden sekä Norjan, Islannin, Liechtensteinin ja Sveitsin kansalaiset saavat työskennellä Suomessa ilman työntekijän oleskelulupaa (työvoiman vapaan liikkuvuuden periaate). Työvoiman maahanmuutto on säänneltyä EU:n ulkopuolelta tulevilla ja heiltä vaaditaan lähtökohtaisesti työntekijän oleskelulupa.

Ulkomaalainen

Ulkomaalaisella tarkoitetaan ulkomaalaislain mukaan henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen. Henkilö siis asuu vakinaisesti Suomessa.